

**ระบบการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และ
กรอบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน**

Skills Training System & Quality Assurance
Framework

โดย นายคมธัช รัตนคช นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ

หัวข้อและระยะเวลาในการบรรยาย

หัวข้อบรรยาย :

- ระบบการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน (Skills Training System)
  - กระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงาน
- กรอบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน (QAF)
  - ความเป็นมาของระบบประกันคุณภาพ ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
  - มาตรฐาน(Criteria)และข้อกำหนดของระบบประกันคุณภาพ (Quality Indicator)ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ระยะเวลาการบรรยาย : 25 นาที

ระบบการพัฒนาฝีมือแรงงาน

- เป็นกระบวนการที่เป็นระบบมีขั้นตอนตั้งแต่ก่อนการฝึกจนถึงขั้นสิ้นสุดการฝึก
- เป้าหมาย(Goal)สำคัญของการพัฒนาฝีมือแรงงาน

คือ ทำการฝึกฝีมือให้กับแรงงานทั้งที่ทำงานและไม่ทำงาน ทำให้มีฝีมือเป็นที่ยอมรับ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และพัฒนาการฝึกฝีมือแรงงานให้เกิดความพึงพอใจของแรงงานผู้เข้ารับการฝึกตามที่คาดหวังไว้

ช่วง	กระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงาน	ผลลัพธ์
ก่อนฝึก	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ตลาดแรงงาน, สถานประกอบการ,ผู้จ้างงาน ❑ วิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรม (TNA) ❑ วิเคราะห์ความรู้ทักษะความสามารถในอาชีพ /ตำแหน่งงาน <ul style="list-style-type: none"> • จัดทำหลักสูตรการฝึก • จัดทำเอกสารและแบบประเมิน จัดทำสื่อการฝึก ❑ เตรียมทรัพยากรในการฝึกอบรม <ul style="list-style-type: none"> • จัดเตรียมงบประมาณ • จัดเตรียมครูฝึก-ผู้สอน • จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรและสถานที่ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความต้องการของตลาดแรงงาน,ปัญหาการขาดทักษะฝีมือแรงงาน • รายงานผลการวิเคราะห์ ,ตำแหน่งงาน/สาขาอาชีพที่จะฝึก,งบประมาณที่ใช้ และแผนการฝึก • ข้อมูลความรู้(K) ทักษะ(S) ทักษะ(A)และคุณลักษณะในการทำงาน ,มาตรฐานการทำงาน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร • หลักสูตรการฝึก รูปแบบ วิธีการฝึก วิธีการวัดผล(เตรียม,ยก,เสริม) • คู่มือครู คู่มือผู้รับการฝึก สื่อการฝึก และแบบทดสอบ
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ฝึกอบรมแรงงาน <ul style="list-style-type: none"> • ฝึกที่หน่วยงานกรม/ศูนย์ฝึกอบรมสถานประกอบการ:Off-JT • ฝึกที่ทำงานในสถานประกอบการ:On-JT 	<ul style="list-style-type: none"> • งบประมาณการฝึก (Money) • ครูฝึก วิทยากร(Man) • วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร(Materials, Machine) • สถานที่ ฝึกอบรม ฝึกอบรม Environment
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ประเมินผลฝึกและติดตามการฝึก 	<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกอบรมภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติที่หน่วยงาน หรือ ที่สถานประกอบการ • ความพึงพอใจของนายจ้าง • การมีงานทำ การนำความรู้ทักษะไปใช้ในงาน • แนวทางการปรับปรุงการฝึกฝีมือแรงงานให้ดีขึ้น

ก่อนการฝึก Needs Analysis

วิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรม(Training Needs Analysis)

• ความต้องการของตลาดแรงงาน

• ปัญหาการขาดทักษะฝีมือแรงงาน

- รายงานผลการวิเคราะห์ความต้องการฝึก
- ตำแหน่งงาน ,สาขาอาชีพที่จะฝึก
- งบประมาณที่ใช้ และแผนการฝึก

ก่อนการฝึก Instructional Design

วิเคราะห์หาความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ใช้ในการทำงาน

- ทักษะ(Skills)
- ความรู้(Knowledge)
- ทักษะ(Attitude) และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงาน
- มาตรฐานการทำงาน
- เครื่องมือ เครื่องจักร
- วัสดุ อุปกรณ์

DACUM Job Analysis Chart

Study	Task A1	Task A2	Task A3	Task A4	Task A5	Task A6	Task A7
Study B	Task B1	Task B2	Task B3	Task B4	Task B5	Task B6	Task B7
Study C	Task C1	Task C2	Task C3	Task C4	Task C5	Task C6	Task C7
Study D	Task D1	Task D2	Task D3	Task D4	Task D5	Task D6	Task D7
Study E	Task E1	Task E2	Task E3	Task E4	Task E5	Task E6	Task E7
Study F	Task F1	Task F2	Task F3	Task F4	Task F5	Task F6	Task F7

ก่อนการฝึก Instructional Design

กำหนดความรู้ ทักษะความสามารถในอาชีพ

Competency →

- ทักษะ(Skills)
- ความรู้(Knowledge)
- ทศนคติ(Attitude)

จัดทำมาตรฐานอาชีพ จัดทำหลักสูตรการฝึก

ก่อนการฝึก Instructional Design

พัฒนาเอกสาร สื่อการฝึก และแบบทดสอบ

หลักสูตรการฝึก

- กำหนดรูปแบบการฝึก
- กำหนดวิธีการฝึก
- กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
- เอกสาร คู่มือครู คู่มือผู้รับการฝึก
- คู่มือการประเมิน และแบบทดสอบ
- ใบบันทึกผลการฝึก

ก่อนการฝึก Instructional Design

เตรียมวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร(Tools & Equipment)

ก่อนการฝึก Instructional Design

เตรียมครูฝึก/ผู้สอน

Train the Trainer

- ครูฝึกของหน่วยฝึก
- วิทยากรภายนอก(มาจากสถานประกอบการ)

ระหว่างการฝึก Implementation

ดำเนินการฝึกอบรมแรงงาน

- ภาคทฤษฎี(Theory)
- ภาคปฏิบัติ (Skill Practices) (ท) 20-30 % : (ป) 70-80 % (ขึ้นอยู่กับระดับคุณวุฒิฯ ระดับตำแหน่งงานแต่ละสาขาอาชีพ)
- ฝึกที่หน่วยฝึก (Off the Job Training)
- ฝึกขณะปฏิบัติงาน (On the Job Training)

ระหว่างการฝึก Implementation

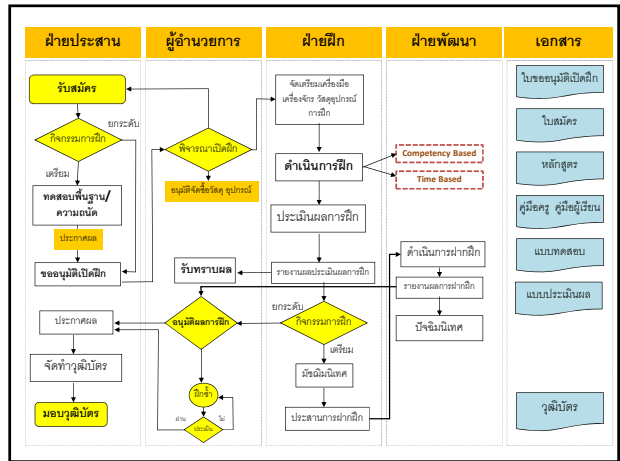
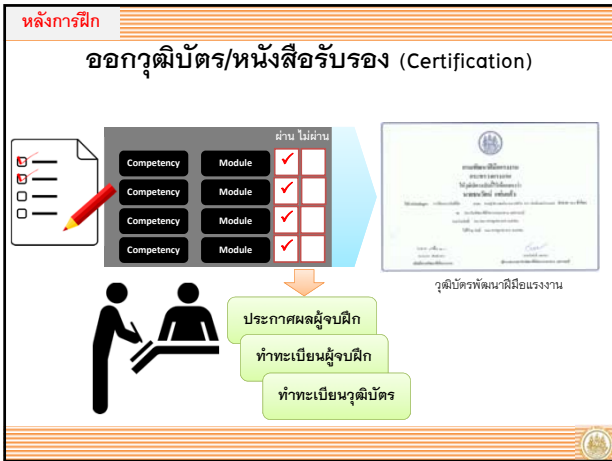
ฝึกอบรมและประเมิน

ฝึกภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ฝึกภาคทฤษฎี

ประเมินความรู้อะไร (Knowledge)

ประเมินการปฏิบัติงาน (Skill)

ความสำคัญของระบบประกันคุณภาพ

ระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมฝีมือแรงงาน(TVET QAF) ในมุมมองของภูมิภาคอาเซียน

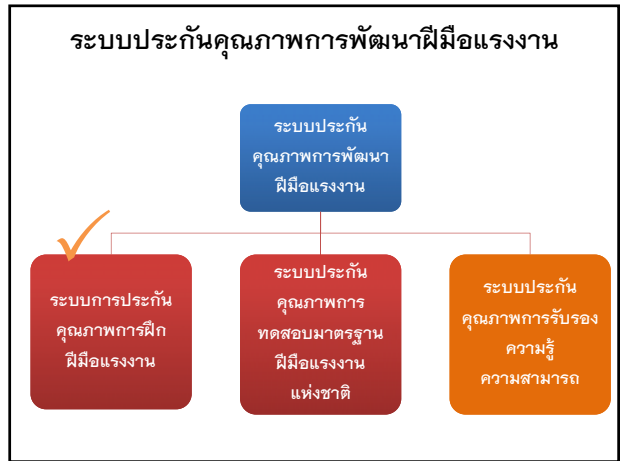
- มีมาตรฐานการฝึกอบรมเป็นรูปแบบเดียวกัน
- คุณวุฒิ / วุฒิฯ ที่แรงงานได้รับมีความน่าเชื่อถือ เกิดความไว้วางใจกันในภูมิภาคอาเซียน
- เพิ่มโอกาสให้แรงงานในภูมิภาคนี้มีการเคลื่อนย้ายไปทำงานและเกิดการจ้างงานระหว่างกันได้

มุมมองของการประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน

คุณภาพ คือ การทำความเข้าใจถึงความต้องการของสถานประกอบการและแรงงานผู้เข้ารับการฝึก ทำการฝึกฝีมือให้กับแรงงานทั้งที่มงานทำและยังไม่มงานทำ ให้มีฝีมือเป็นที่ยอมรับ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และพัฒนาการฝึกฝีมือแรงงานให้เกิดความพึงพอใจของแรงงานผู้เข้ารับการฝึกตามที่คาดหวังไว้

ภารกิจสำคัญของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (DSD)

- ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน(Skill Training)
- ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ(Skills Testing)
- รับรองความรู้ความสามารถ (Competency Certification)

ความเป็นมาของระบบประกันคุณภาพของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

แผนแม่บทการพัฒนากำลังคนเพื่ออุตสาหกรรมการผลิตและบริการของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2549

กลยุทธ์ที่ 5: การประกันคุณภาพ (Accreditation)

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจ้าง TDRi จัดทำแผนแม่บทฯ เสนอให้มีการจัดทำระบบประกันคุณภาพ
- การประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน หมายถึง การนำระบบบริหารคุณภาพ มาเป็นหลักในการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพและข้อกำหนดในกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ นายจ้างว่าผู้สำเร็จการฝึกจะเป็นแรงงานที่มีคุณภาพตามความต้องการ

มาตรฐานอ้างอิง

- ยึดมาตรฐาน ISO 9001:2000 เป็นข้อกำหนดระบบบริหารและควบคุมคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน

การดำเนินการประกันคุณภาพ ระยะเริ่มต้น

2547 ทดลองพัฒนาข้อกำหนดคุณภาพที่ ศพจ. มหาสารคาม

2549 เริ่มที่ สพท.1 สมุทรปราการ สพท.6 ขอนแก่น
 สพท.7 อุบลราชธานี สพท.11 สุราษฎร์ธานี
 ศพจ. นครปฐม ศพจ. กำแพงเพชร (6 แห่ง)

2552 ขยายไป สพท.8 นครสวรรค์ สพท.9 พิษณุโลก

2553 ขยายไป สพท.2 สุพรรณบุรี สพท.3 ชลบุรี

ประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO

ปัญหาที่เจอ

- เอกสารควบคุมจำนวนมาก และซับซ้อน
- จัดทำคู่มือหลายเล่ม
  - Quality Manual(คู่มือคุณภาพ)
  - Procedure Manual(คู่มือขั้นตอนการทำงาน)
  - Work Instruction(คู่มือปฏิบัติงาน)
- เจ้าหน้าที่ย้ายบ่อย

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ระยะที่สอง

2555 เริ่มนำระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานมาใช้จริงจัง กำหนดเป็นตัวชี้วัด

2558 ปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนด แนวทางการดำเนินงานให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

กรอบประกันคุณภาพการฝึกฝีมือแรงงาน มี
7 Criteria (30 Indicators)
 7 มาตรฐาน (30 ข้อกำหนด)

การปรับเปลี่ยนแนวดำเนินการปี พ.ศ. 2554

- ประยุกต์ใช้ PMQA มาจัดทำมาตรฐานและข้อกำหนด **Public Sector Management Quality Award** เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

PMQA เป็นเกณฑ์ที่ประยุกต์มาจากเกณฑ์การให้รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ The Malcolm Baldrige National Quality Award หรือ MBNQA และได้กลายเป็นต้นแบบการให้รางวัลด้านคุณภาพแห่งชาติให้กับประเทศต่างๆ หลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย

(ที่มา: http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=4&content_id=153)

ลักษณะระบบการบริหารคุณภาพและการรับรองมาตรฐานสากล

ระบบตามความสมัครใจ	ระบบประกาศรางวัล	ระบบตรวจรับรอง Accreditation
TQC	MBNQA =Malcom Baldrige National Quality Award	ISO GROUP
TQM		ISO/IEC GROUP
Best practice	TQA =Thailand Quality Award	HA
SOP Standard Operation Procedure		HACCP
		Food Safety
		MBQA/TIS
		BRC
		SA 8000
		Agriculture Group :GAP,GMP

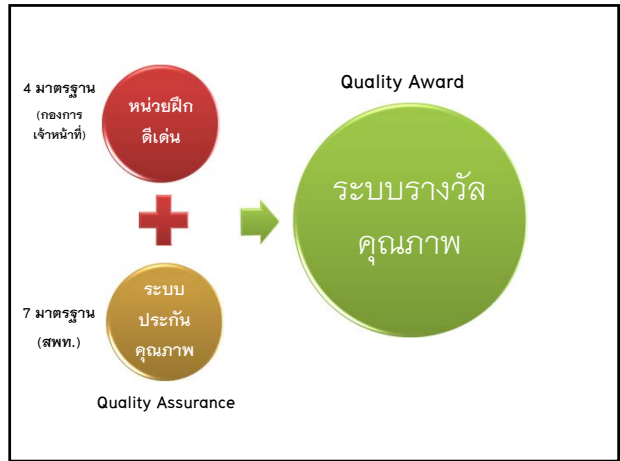
มาตรฐานที่ 1 การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	มาตรฐานที่ 2 ผู้รับการฝึก
<p>1.1 การหาความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงานของตลาดแรงงาน</p> <p>1.2 การจัดทำแผนการพัฒนาฝีมือแรงงาน</p> <p>1.3 การใช้หลักสูตรการฝึกที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน</p>	<p>2.1 คุณสมบัติของผู้รับการฝึก</p> <p>2.2 การแนะนำการฝึกให้แก่ผู้สมัคร</p> <p>2.3 การคัดเลือกผู้รับการฝึกและการปฐมนิเทศ</p> <p>2.4 การประเมินความรู้พื้นฐานผู้รับการฝึกก่อนการฝึก(เฉพาะหลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน)</p> <p>2.5 การออกกฤติบัตร ทะเบียนควบคุม และการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึก</p>

มาตรฐานที่ 3 ครูฝึก	มาตรฐานที่ 4 วิธีการฝึก
<p>3.1 คุณสมบัติของการเป็นครูฝึก</p> <p>3.2 การจัดทำแผนการฝึกและคู่มือการฝึก</p> <p>3.3 ความรับผิดชอบต่อการฝึก</p> <p>3.4 กระบวนการถ่ายทอดที่เหมาะสม</p> <p>3.5 การพัฒนาตนเอง</p> <p>3.6 การนิเทศสอนงาน</p>	<p>4.1 การใช้สื่อเครื่องมือ อุปกรณ์การฝึก</p> <p>4.2 การจัดกระบวนการฝึกอบรม</p> <p>4.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องจักรอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมก่อนการฝึกและหลังการฝึก</p> <p>4.4 การวัดและการประเมินผล</p> <p>4.5 การบันทึกการฝึก การรายงานผลและการส่งต่อข้อมูลผู้รับการฝึกอย่างถูกต้องครบถ้วน</p> <p>4.6 การฝึกฝึกในกิจการ</p>

มาตรฐานที่ 5 สถานที่และสภาพแวดล้อม	มาตรฐานที่ 6 การประเมินระบบการฝึก
<p>5.1 สถานที่ฝึกเหมาะสมกับหลักสูตรและจำนวนผู้รับการฝึก</p> <p>5.2 แหล่งค้นคว้าเรียนรู้</p> <p>5.3 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม</p>	<p>6.1 การตั้งคณะทำงานประเมินระบบการฝึก</p> <p>6.2 การประเมินระบบการฝึก</p> <p>6.3 การวิเคราะห์ผลประเมินระบบการฝึก</p> <p>6.4 การพิจารณารายงานผลการประเมินระบบการฝึก และพิจารณาสั่งการ</p>

มาตรฐานที่ 7 ประชาสัมพันธ์
<p>7.1 การประชาสัมพันธ์โดยหน่วยฝึกผ่านสื่อหรือ หน่วยงาน หรือ องค์กรต่างๆ</p> <p>7.2 การประชาสัมพันธ์ร่วมกับเครือข่าย</p> <p>7.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านองค์กรระดับประเทศและสากล</p>

การดำเนินงานประกันคุณภาพ(QA)ของกรม

การประกันคุณภาพ(QAF) ในอนาคต

- ปรับปรุง ระบบการประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ISO 29990

จบการนำเสนอ

Lecturer Profile

Name : Mr. Komtach Rattanakot (คมธัช รัตนาคช)

Job Position: Skill Development Technical Officer, Professional Level.

Education and Training Experience

- Vocational Certificate in Electronics Technicians
- High Vocational Certificate in Electronics Technicians Graduate from Minbury Technical College, BBK, Thailand
- Bachelor degree in Telecommunication Engineering Graduate from King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMITL), BBK, Thailand
- Master degree in Educational Technology Graduate from Kasetsart University, BBK, Thailand.

Lecturer Profile

Training Experience

- Certificate in Computer-based Training (CBT) & Instructional System Design Courses. From UTAH State University, USA
- Certificate in CBT & Instructional System Design From BOXHILL TAFE, Australia.
- Certificate in E-learning Design & Develop Course ,KUT, South Korea.
- Certificate in Competency Based Curriculum Design & Develop From SPI, Singapore. Etc.

Lecturer Profile

Job Experience

- Electrical Technicians & Firework wiring Technicians in SIAM Park 3 Years.
- Training Curriculum Design & Develop 7 years.
- Instructional Material Design & Develop : Printed, CAI and e-learning 5 years.
- Skill Training System and Quality Assurance System Design & Develop 5 years.
- Master Trainer in DSD CDDs Training Course 3 years etc.